

Un llagost inesperat

La Foixarda Vilanovina

16/12/2022

Des de la Foixarda vilanovina, arran de la polèmica generada amb l'ajuntament de Vilanova i la Geltrú per la retirada dels tancats de protecció del fons de platja de Ribes Roges i el llaurat massiu que s'hi va fer (explicada detalladament a Eix Diari a l'article [Protegim la nostra biodiversitat: torneu a posar els tancats a Ribes Roges](#)), vam decidir iniciar una campanya de sensibilització ciutadana consistent en enviar diàriament, mitjançant xarxes socials, una espècie d'ocell de la que hi hagués presència contrastada a l'espai dels tancats retirats els darrers dos anys. També un parell de plantes.

El llistat final inclou 25 espècies d'ocells, dues de les quals, el Còlit ros (*Oenanthe hispanica*) i el Bitxac rogenç (*Saxicola rubetra*), son vulnerables a l'extinció. Aquestes dues espècies, com moltes altres, hi son presents a l'espai en pas migratori pre-nupcial, a la primavera, ja que la vegetació dels tancats els proporciona aliment i protecció.

*Bitxac rogenç (*Saxicola rubetra*), esquerra, i Còlit ros (*Oenanthe hispanica*), dreta, fotografiats a l'abril del 2022 als tancats retirats*

La tria ha estat rigorosa, basada en observacions contrastades d'ornitòlegs, alguns de prestigi i d'altres aficionats, registrades a la plataforma ornitho.cat del Institut Ornitològic de Catalunya. No hem inclòs ni el Corriol camanegre (*Charadrius alexandrinus*) ni el Corriol petit (*Charadrius dubius*), també presents en aquell espai, i el primer catalogat com a vulnerable, perquè volíem posar el focus a la resta de biodiversitat present en aquest espai, la majoria desconeguda.

En quant a la campanya, bàsicament han estat sis entitats, l'Ateneu Vilanoví, Custòdia platges Garraf, ARBA litoral, APMA, l'AV de Ribes Roges i la pròpia Foixarda Vilanovina, així com persones a títol individual, que han participat activament a les campanyes de protecció del Corriol camanegre a Vilanova, les que han difós via twitter les fotos de totes aquestes espècies. El nostre més profund i sincer agraïment i reconeixement a totes elles.

Un dia, quan ja portàvem alguns tuits publicats, una voluntària, de les més actives a la campanya, suggereix que potser podríem mirar d'incloure-hi alguna espècie d'insecte.

Insecte? La ignorància en la matèria aflora cruament en aquell moment al cap de qui estava elaborant el llistat d'espècies per la campanya. És una persona voluntària, ornitòloga aficionada, que es dedica a comptar ocells i registrar-los a ornitho.cat, coneixedora d'unes dues centes espècies d'aus.

D'insectes? Fatal. Només les més típiques i tòpiques. A més, per observar ocells s'ha de mirar de lluny, per no destorbar-los, amb prismàtics o telescopi, normalment de peu dret i mirant amunt. Com s'observen els insectes? Doncs imaginem, des de la nostra ignorància, que ajupint-se i amb una lupa o similar. I per fotografiar-los, res de teleobjectius, més aviat un macro. Ens venen al cap les imatges de biòlogues capturant-los amb caçapapallones.

De vegades ens costa molt veure el que tenim més a prop.

Poc després, el voluntari, l'ornitòleg aficionat, recorda haver fotografiat casualment un saltamartí gris a la zona, a principis de novembre. Els seus coneixements en la matèria li permeten distingir entre saltamartí verd i saltamartí gris. Aquell li sembla indubtablement gris, tot i que després i segons els experts, resulta ser ocre. Busca i rebusca entre arxius i carpetes i troba la fotografia.

Acte seguit, busca una guia d'ortòpters (paraula tècnica per designar grills, llagostes, saltamartins, etc), per Internet i comença a mirar fotografies, fins que troba una que s'assembla raonablement a la seva. A més l'hàbitat quadra.

Es tracta d'un **Llagost de litoral** ([Heteracris littoralis](#)). Aquí teniu la fotografia, del 4 de novembre:

*Llagost de litoral (Heteracris littoralis),
fotografiat el 4 de novembre del 2022 a Ribes Roges*

Ràpidament, envia la fotografia a experts en la matèria, els quals corroboren unànimement que efectivament es tracta d'un exemplar d'aquesta espècie. Finalment, el voluntari el busca a la Relació d'espècies incloses en el Catàleg de la fauna salvatge autòctona amenaçada, a on fins llavors només havia buscat ocells. I el troba:

https://mediambient.gencat.cat/web/.content/home/ambits_dactuacio/patrimoni_natural/fauna_salvatge_autoctona/gestio-especies/Cataleg-fauna-amenacada-Anex1-2.pdf

Com a espècie protegida i vulnerable a l'extinció. Una més a afegir al llistat. Immediatament, el 6 de desembre, es notifica la descoberta a Agents rurals i al servei de Medi Ambient de l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú, i es registra a ornitho.cat com a primera citació de l'espècie a la platja de Ribes Roges. A la Platja Llarga i altres platges properes sí que hi té presència contrastada, però a Ribes Roges no s'havia vist mai.

Els experts ho atribueixen als tancats, a la naturalització de l'espai que s'havia aconseguit protegint el fons de platja.

Som perfectament conscients de que l'ajuntament no sabia, igual que nosaltres, de la presència d'aquesta espècie quan es va fer el llaurat. Però potser a partir d'ara la seva presència i la de la resta d'espècies a Ribes Roges ens hauria de fer qüestionar-nos la

forma d'intervenir amb maquinària a la platja, ja que fa la posta a la tardor, a pocs centímetres de la superfície, emergint les nimfes a la primavera següent. A la Platja de les Gavines, a Cubelles, la retirada de flora invasora s'ha fet recentment de forma manual, implicant voluntariat i entitats ecologistes.

Protegir la biodiversitat que ens envolta exigeix, més enllà de logos i propaganda, incloure criteris de cures a totes les intervencions a l'espai públic a on hi hagi presència de fauna i flora, així com un coneixement el més exhaustiu possible de la biodiversitat que ens envolta. Pensar primer qui hi viu, quan i com, i planificar i dur a terme les actuacions tenint-ho molt en compte.

La IUCN (Unió Internacional per a la Conservació de la Natura), adverteix que el 30,2% de les espècies que conformen la família d'ortòpters estan en declivi, el 7,6% són espècies estables i només un 3,2% són espècies amb població en augment. De les 739 espècies exclusives d'Europa, 231 (més d'un 30%) estan amenaçades. Aquesta xifra enorme suposa un toc d'atenció perquè les administracions es dediquin plenament a conservar i protegir-les.

Només un indicador més de l'alarmant declivi dels insectes, la presència dels quals és fonamental pels nostres ecosistemes terrestres. Els estudis més recents apunten a que les seves poblacions ja han disminuït gairebé un 50% en poques dècades, mentre que el nombre d'espècies s'ha reduït en un 27%. Aquestes terribles xifres es deuen a múltiples causes, però en són tres les fonamentals: el canvi climàtic, les alteracions dels seus hàbitats i la contaminació química, deguda a l'ús de pesticides i fertilitzants químics.

També ens adverteixen de que la desaparició d'insectes ens afecta més del que creiem, ja que provoca greus conseqüències sobre la salut humana i la producció alimentària.

Esperem que el consistori, com a gest de bona voluntat, faci pública en breu la seva intenció de tornar a posar els tancats, ja que cada dia que passa l'espai es deteriora una mica més. Mentrestant, seguirem mobilitzant-nos perquè ho facin.

**Responsables de l'ajuntament,
si us plau, torneu a posar els tancats.**